

Sygnatura akt III U 1096/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

K., dnia 23-01-2014 r.

Sąd Okręgowy w Koninie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia – **SO Elżbieta Majewska**

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Alina Darul

po rozpoznaniu w dniu 10-01-2014 r. w Koninie

sprawy **G. K. w miejsce którego wstąpiła żona J. K.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

o emeryturę

na skutek odwołania **G. K.**

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

z dnia 3.01.2013r. znak: (...)

O d d a l a odwołanie.

Sygn. akt III U 1096/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 3 stycznia 2013 r. znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. odmówił G. K. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że odwołujący osiągnął wiek emerytalny 60 lat, udokumentował – do dnia 1 stycznia 1999 roku 25 lat, 8 miesięcy i 4 dni okresów składkowych i nieskładkowych wobec wymaganych 25 lat, jednak nie udowodnił 15 letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Organ rentowy nie zaliczył okresu zatrudnienia w Stadninie (...) Sp. z o.o. oraz w Administracji (...) w M. do okresu pracy w szczególnych warunkach z uwagi na istotne rozbieżności w treści świadectw pracy w szczególnych warunkach załączonych do wniosku co do faktycznie zajmowanego stanowiska a ponadto w dokumentach tych nie powołano się na Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył G. K. podnosząc, że w okresie od dnia 1 lipca 1979 roku do dnia 31 października 1993 roku wykonywał pracę magazyniera surowców paszowych i pasz. W magazynie przechowywano ok. 3 tys. Ton zbóż, koncentratów i dodatków mineralnych, z których następnie produkowano pasze dla koni, owiec, krów, świń. Natomiast

w okresie od dnia 2 listopada 1993 roku do dnia 30 kwietnia 1998 roku, w oparciu o umowę zlecenia zajmował się administrowaniem budynków mieszkalnych, które wyodrębnione zostały ze Stadniny (...) sp. z o. o., ale jednocześnie na podstawie umowy o pracę pracował na stanowisku asenizatora kierowcy wywożąc ciągnikiem nieczystości na

wylewisko, dodatkowo zajmował się przywożeniem węgla do kotłowni, wywożeniem popiołu, wywożeniem śmieci na wysypisko, przywożeniem materiałów budowlanych do remontu budynków mieszkalnych i gospodarczych w miejscowościach M., K., S. W. i S. M.. Odwołujący podkreślił, że obowiązki wynikające z umowy zlecenia wykonywał poza godzinami pracy, w swoim mieszkaniu.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o oddalenie odwołania podtrzymując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji.

W toku postępowania (w piśmie procesowym z dnia 20 czerwca 2013 roku) G. K. podniósł, że pracę w warunkach szczególnych wykonywał także w okresie zatrudnienia w Kółku (...) w T. od dnia 1 maja 1973 roku do dnia 24 kwietnia 1974 roku, kiedy to pracował na stanowisku kierowcy ciągnika kołowego oraz w okresie zatrudnienia w (...) Fabryce (...) w S. od dnia 1 września 1976 roku do dnia 31 stycznia 1977 roku, kiedy to pracując na stanowisku ślusarza wykonywał faktycznie prace spawalnicze ekranów do kotłów.

W dniu 12 lipca 2013 roku odwołujący przedłożył świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 27 czerwca 2013 roku z Fabryki (...) S.A. z siedzibą w S., w którym potwierdzono, że od dnia 1 września 1976 roku do dnia 31 stycznia 1977 roku wykonywał pracę w warunkach szczególnych na stanowisku ślusarza pracując w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk spawalniczych.

Odwołujący G. K. zmarł w dniu 22 września 2013 roku. Z uwagi na śmierć wnioskodawcy Sąd postanowieniem z dnia 2 października 2013 roku zawiesił postępowanie, informując o tym fakcie żonę odwołującego J. K. i zobowiązując ją jednocześnie do wskazania, czy wstępuje do udziału w sprawie w miejsce zmarłego G. K..

W piśmie procesowym z dnia 15 października 2013 roku J. K. oświadczyła, że wstępuje do udziału w sprawie w miejsce zmarłego męża, dlatego też Sąd postanowieniem z dnia 16 października 2013 roku podjął zawieszony postępowanie.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Koninie ustalił i zważył, co następuje:

Odwołujący **G. K.**, ur. (...), złożył w dniu 21 listopada 2012 roku w ZUS II Oddział w P. wniosek o przyznanie prawa do emerytury zaznaczając we wniosku, że nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Odwołujący oświadczył także, że nadal pozostaje w stosunku pracy z Jednostką Wojskową w P..

Do wniosku ubezpieczony dołączył dokumenty potwierdzające okresy zatrudnienia i ubezpieczenia, m.in. :

- świadectwo pracy z dnia 28 stycznia 1977 roku z (...) Fabryki (...), w którym wskazano, że pracował od dnia 1 września 1976 roku do dnia 31 stycznia 1977 roku na stanowisku ślusarza,
- świadectwo pracy z dnia 29 października 1993 roku ze Stadniny (...) w M., w którym potwierdzono okres zatrudnienia od dnia 1 lutego 1977 roku do dnia 31 października 1993 roku na stanowisku brygadzysty,
- świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 23 maja 2000 roku ze Stadniny (...) sp. z o. o., w którym wskazano m.in., że pracę w szczególnych warunkach odwołujący wykonywał od dnia 1 lipca 1979 roku do dnia 31 październik 1995 roku na stanowisku magazyniera surowców paszowych i pasz określoną w wykazie A, dziele X, poz. 10 pkt 5 wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 55 Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 14 lipca 1983 roku w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach,
- świadectwo pracy z dnia 4 grudnia 1998 roku wystawione przez Administrację (...) w M., w którym wskazano, że odwołujący był tam zatrudniony w okresie od dnia 28 października 1993 roku do dnia 31 listopada 1998 roku w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku asenizatora kierowcy. W punkcie 8 tego świadectwa podano, że

wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze asenizatora kierowcy przy wywozie nieczystości stałych i płynnych z szamb, zaznaczając, iż była to praca na wysypisku i wylewisku nieczystości.

- świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 17 grudnia 1998 roku wystawione przez Administrację (...) w M., w którym zaświadczone, że odwołujący wykonywał pracę w warunkach szczególnych na stanowisku kierowcy ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych zgodną z wykazem A, działem VIII, poz. 3 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku wykonywał w okresie od dnia 2 listopada 1993 roku do dnia 30 kwietnia 1998 roku.

Ponadto ubezpieczony powołał się także na dokumenty złożone wraz z wnioskiem o ustalenie kapitału początkowego.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego – w oparciu o przedłożoną dokumentację – uznał za udokumentowany do dnia 1 stycznia 1999 roku okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze 25 lat, 8 miesięcy i 4 dni. Organ rentowy nie uznał natomiast żadnego okresu pracy wykonywanego w warunkach szczególnych do dnia

1 stycznia 1999 roku, z uwagi na istniejące rozbieżności w zakresie stanowiska jakie faktycznie zajmował G. K. pracując w Stadninie (...)

w M. oraz Administracji (...) w M., dlatego też zaskarżoną decyzją odmówił G. K. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym.

Na podstawie przeprowadzonego postępowania dowodowego Sąd ustalił, że G. K. w okresie od dnia 1 maja 1973 roku do dnia 24 kwietnia 1974 roku zatrudniony był w Spółdzielni (...) w S. na stanowisku dyspozytora Kółka (...) w T.. Następnie w okresie od dnia 25 kwietnia 1974 roku do dnia 15 kwietnia 1976 roku odwołujący odbywał służbę wojskową, a po jej zakończeniu od dnia 15.05.1976 r. do 31.08.1976 r. był zatrudniony w Gminnej Spółdzielni (...) w S. jako referent transportu. Od dnia 1 września 1976 roku G. K. podjął pracę w (...) Fabryce (...) (obecnie: Fabryka (...) S.A. z siedzibą w S.) na stanowisku ślusarza. Wówczas odwołujący wykonywał prace jako ślusarz na wydziale spawalniczym i pracował stale w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk spawalniczych. Pracę tę wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy do zakończenia zatrudnienia w tym zakładzie tj. do dnia 31 stycznia 1977 roku. Za okres ten zatrudnienia pracodawca wystawił odwołującemu świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach, które przedłożone zostało w toku przedmiotowego postępowania.

Od dnia 1 lutego 1977 roku odwołujący został zatrudniony w Stadninie (...) w M. na stanowisku starszego specjalisty produkcji roślinnej

i zwierzęcej. Na tym stanowisku pracował do dnia 30 czerwca 1979 roku,

a następnie od dnia 1 lipca 1979 roku powierzono mu stanowisko magazyniera surowców paszowych i pasz. W zakładzie pracy odwołującego znajdował się magazyn zbożowy i zajmowano się tam produkcją pasz, zboża, materiałów siewnych dla koni, krów, owiec oraz drobiu. Jako magazynier surowców paszowych i pasz odwołujący pracował bezpośrednio przy produkcji pasz,

w mieszalni, robił pasze, koncentraty, sypał je do zasobnika, następnie ładował do worków i ważył. Obowiązki te G. K. wykonywał – stale i w pełnym wymiarze czasu pracy – do dnia 31 października 1993 roku awansując jednocześnie na stanowisko starszego magazyniera. Z awansem tym wiązało się wyższe wynagrodzenie, jednakże obowiązki G. K. pozostały niezmienione. Nadal bowiem pracował przy produkcji pasz.

W 1992 roku na mocy ustawy z dnia 19 października 1992 roku

o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa utworzony został Zasób Własności Rolnej Skarbu Państwa. W skład tego zasobu weszły m.in. budynki mieszkalne wydzielone ze Stadniny (...) w M.. Odwołujący dostał wówczas propozycję objęcia stanowiska administratora tych budynków

i w dniu 28 października 1993 roku zawarł z Agencją Własności Rolnej Skarbu Państwa umowę o administrowanie zasobami mieszkaniowymi wchodzącymi w skład zasobu własności rolnej Skarbu Państwa. Była to umowa cywilnoprawna (umowa zlecenia) i od dnia 1 listopada 1993 roku powierzono G. K. jako administratorowi (kierownikowi zakładu zgodnie z § 15 umowy) gospodarowanie wymienionym w umowie mieniem wchodzącym w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa. W § 6 umowy określono zakres obowiązków G. K.. I tak: m.in. był on zobowiązany do zapewnienia sprawnego działania istniejących urządzeń technicznych w budynkach mieszkalnych i towarzyszących, umożliwiających najemcom korzystnie z oświetlenia i ogrzewania lokali, ciepłej i zimnej wody i innych urządzeń, a także utrzymania budynków służących do wspólnego użytku mieszkańcom oraz jego otoczenia w obrębie granic nieruchomości, w szczególności do napraw i wymiany wewnętrznej instalacji wodociągowej, gazowej i ciepłej wody – bez urządzeń odbiorczych, a także napraw i wymiany instalacji kanalizacyjnej, centralnego ogrzewania wraz z grzejnikami, instalacji elektrycznej, telefonicznej oraz zbiorczej anteny telewizyjnej – z wyjątkiem osprzętu, wymiany pieców ogrzewczych, stolarki okiennej i drzwiowej oraz podłóg, posadzek i wykładzin podłogowych, a także tanków w lokalu (pkt 1). Odwołujący zobowiązany był nadto do dokonywania napraw i remontów bieżących budynków, budowli, urządzeń i ich części (pkt 2), wykonywania remontów kapitalnych, inwestycji modernizacyjnych i nowych za pisemną zgodą dysponenta (pkt 3), napraw i wymiany instalacji centralnego ogrzewania wraz z grzejnikami – w budynkach stanowiących odrębną nieruchomość – instalacji wodociągowej, gazowej, ciepłej wody do urządzeń odbiorczych, instalacji kanalizacyjnej, elektrycznej, telefonicznej oraz zbiorczej anteny telewizyjnej z wyjątkiem osprzętu (pkt 4). Administrator był też uprawniony do sprzedaży zasobów mieszkaniowych i rozliczania zawartych umów sprzedaży (§7 umowy). W zakresie nieuregulowanym w umowie znajdowały zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego.

W ramach zawartej umowy cywilnoprawnej odwołujący jako administrator – kierownik zatrudniał dwóch palaczy w oparciu o umowę o pracę oraz księgowego w oparciu o umowę zlecenia. Początkowo księgowym był Z. M., po jego śmierci zastąpiła go S. M., z którą także odwołujący nie zawierał umowy o pracę, a jedynie umowę cywilnoprawną (zlecenia). Szereg obowiązków wynikających z zawartej umowy zlecenia odwołujący wykonywał także osobiście : m.in. osobiście zajmował się wywożeniem nieczystości i śmieci, przywoził węgiel, a wykonując te prace jeździł ciągnikiem. Ponadto odwołujący wykonywał też szereg innych prac związanych z administrowaniem budynkami (naprawy i remonty instalacji),

w tym także ustalał wysokość opłat za użytkowanie mieszkań i pobierał te opłaty od mieszkańców. Za wykonywane zadania odwołujący otrzymał jedno wynagrodzenie wynikające z zawartej w dniu 28 października 1993 roku umowy o administrowanie. Początkowo umowa została zawarta na okres 3 lat od dnia 28.10.1993 r. a następnie aneksem z dnia 20.12.1996 r. przedłużono jej obowiązywanie do dnia 28.10.1998 r. i kolejnym aneksem z dnia 21.10.1998 r. umowę o administrowanie przedłużono do dnia 30.11.1998 r. Odwołujący poza umową cywilnoprawną dot. administrowania zasobami mieszkaniowymi nie zawierał innej umowy z Agencją Własności Rolnej Skarbu Państwa , w szczególności nie wiązała go w tym czasie z tym podmiotem umowa o pracę. Po wygaśnięciu jednak umowy z dnia 28.10.1993 r. G. K. jako Administrator Budynków Mieszkalnych Zasobów Własności Rolnej Skarbu Państwa w dniu 4.12.1998 r. wystawił świadectwo pracy , w którym potwierdził, że był zatrudniony jako asenizator – kierowca w pełnym wymiarze czasu pracy. Powyższe świadectwo podpisała z-ca głównego księgowego S. M. , która wykonywała prace na podstawie umowy zlecenia. S. M. sporządziła też w dniu 17.12.1998 r. świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach, w którym stwierdzono, że G. K.

w okresie od 2.11.1993 r. do 30.04.1998 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace kierowców ciągników , kombajnów lub pojazdów gaśnicowych zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. wykaz A, dział VIII poz. 3 na stanowisku kierowca ciągnika kołowego.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach ZUS, w aktach osobowych odwołującego z okresu zatrudnienia w Stadninie (...) w M., w aktach osobowych z okresu zatrudnienia w Fabryce (...) S.A. z siedzibą w S. (poprzednio (...) Fabryka (...)) oraz częściowo na podstawie zeznań świadków: J. M. i F. B. i częściowo zeznań odwołującego G. K..

W ocenie Sądu treść dokumentów w przeważającej części nie budziła wątpliwości co do ich zgodności z rzeczywistym przebiegiem zatrudnienia odwołującego w sporych okresach. W szczególności wiarygodne wydają się dokumenty znajdujące się w aktach osobowych takie jak umowy

o pracę, angaże, karty obiegowe, które były sporządzane na bieżąco przez odpowiednie służby pracownicze i są opatrzone pieczętkami zakładu pracy,

w tym pieczętkami imiennymi osób sporządzających te dokumenty zawierają zarazem informacje o zajmowanych przez odwołującego stanowiskach

i zmianach w tym zakresie, stąd – w ocenie Sądu – brak jest wystarczających podstaw by kwestionować prawidłowość tych dokumentów. W szczególności ich wiarygodności nie może podważać osobowy materiał dowodowy,

tj. zeznania świadków bowiem z uwagi na znaczny upływ czasu świadkowie mogą wielu szczegółów nie pamiętać, a zapamiętane okoliczności mogą mieć wybiórczy charakter, tym bardziej, że dotyczą one osoby trzeciej, a nie samego świadka. Ze świadectwa pracy z dnia 15 maja 1976 roku wystawionego przez Spółdzielnię (...) w S. wynika jednoznacznie, że odwołujący G. K. zatrudniony był w okresie od dnia 1 maja 1973 roku do dnia 24 kwietnia 1974 roku na stanowisku dyspozytora w Kółku (...)w T., a nie na stanowisku kierowcy ciągnika jak obecnie wywodził odwołujący. Zauważyć należy, że także z dokumentów znajdujących się zarówno w aktach osobowych ze Stadniny (...)w M., jak i Fabryki (...) S.A. z siedzibą w S., w szczególności

z życiorysów, podań oraz kwestionariusza osobowego sporządzonych samodzielnie przez G. K. w okresie ubiegania się o pracę w tych zakładach, wynika, że w odwołujący sam podawał, iż w Kółku (...)w T. pracował jako dyspozytor (a nie kierowca ciągnika). Wbrew więc wywodom świadka T. M. (1) i samego odwołującego nie można przyjąć, że G. K. pracował w Kółku (...)w T. na stanowisku kierowcy ciągnika. Nie można oczywiście wykluczyć, że odwołujący mógł okazjonalnie i okresowo (w zależności od potrzeb) jeździć ciągnikiem i wykonywać prace polowe jednak z okoliczności sprawy nie wynika, by prace te wnioskodawca wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy skoro był zatrudniony na innym stanowisku (dyspozytor). Dodatkowo pokreślić trzeba, że praca kierowcy ciągnika byłaby niewspółmierna do kwalifikacji jakie posiadał w ówczesnym okresie G. K. (posiadał bowiem wykształcenie średnie – technik rolnik).

Wśród dokumentów przedłożonych przez odwołującego wątpliwości budzi świadectwo pracy z dnia 4.12.1998 r. i świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 17.12.1998 r. wystawione przez Administrację Budynków Mieszkalnych, Zasobów Własności Rolnej Skarbu Państwa. Jest to dokument prywatny i nie ma wiążącego charakteru

w przedmiotowym postępowaniu natomiast z okoliczności sprawy wynika, że odwołujący nie pozostawał w stosunku pracy z tym pracodawcą bowiem

w zakresie administrowania budynkami mieszkalnymi łączyła go z Agencją Własności Rolnej Skarbu Państwa umowa cywilnoprawna. Odwołujący na podstawie tej umowy był kierownikiem zakładu pracy i mógł zatrudniać pracowników nie budzi jednak wątpliwości, że nie mógł zawrzeć umowy

o pracę z samym sobą. Brak jest natomiast podstaw do przyjęcia, że taką umowę o pracę na stanowisku kierowcy ciągnika odwołujący zawarł w Agencją Własności Rolnej Skarbu Państwa skoro obowiązki takiego kierowcy były ściśle związane z wykonaniem obowiązków administrowania budynkami mieszkalnymi wynikających z umowy cywilnoprawnej. Podkreślić też należy, że odwołujący nie przedłożył takiej umowy o pracę, a w archiwum Agencji brak jest akt osobowych pracownika z tego okresu zatrudnienia. W ocenie Sądu brak więc było podstaw do wystawienia świadectwa pracy i świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach za okres od 28.10.1993 r. do 30.11.1998 r. bowiem odwołujący w tym czasie nie pozostawał w zatrudnieniu

a swoje obowiązki wykonywał w ramach umowy cywilnoprawnej. Z tych też względów Sąd odmówił wiarygodności wskazanym dokumentom.

Sąd nie dał też wiary zeznaniom świadka T. M. (2) co do tego, że w okresie zatrudnienia w KR w T. odwołujący był zatrudniony jako traktorzysta. Świadek zaprzeczył by odwołujący pracował jako dyspozytor wywodząc, że w tym charakterze mógł pracować tylko w zastępstwie nieobecnego pracownika zatrudnionego jako dyspozytor. Zeznania te pozostają w sprzeczności z dokumentami (życiorysami, kwestionariuszem osobowym) znajdującymi się w aktach osobowych oraz świadectwem pracy z dnia 15 maja 1976 roku. Podkreślić w tym miejscu trzeba, że w orzecznictwie ugruntowany jest pogląd, że same zeznania świadków, z uwagi na szczególny i wyjątkowy charakter emerytury

w obniżonym wieku, nie mogą przesądzać o wykonywaniu pracy w szczególnych warunkach, gdy nie znajdują potwierdzenia

w dokumentacji zebranej w aktach osobowych (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 3 kwietnia 2013 roku, III AUa 1267/12).

Z tych samych względów jako niewiarygodne Sąd ocenił zeznania odwołującego oraz świadka J. M., w części której wskazują, że

w okresie od dnia 2 listopada 1993 roku do dnia 31 kwietnia 1998 roku obowiązki wynikające z umowy zlecenia zawartej w dniu 28 października 1993 roku z Agencją Własności Rolnej Skarbu Państwa wykonywał poza godzinami pracy w charakterze kierowcy ciągnika. Świadek J. M. nie wskazała prawdzie wprost, że G. K. pracował w charakterze ciągnika, niemniej podkreśliła, że czynności administracyjne wykonywane były przez odwołującego poza godzinami pracy, co jest niezgodne z rzeczowym materiałem zebrany w toku postępowania, z którego wynika niezbicie, że G. K. w spornym okresie wykonywał wyłącznie czynności wynikające z umowy o administrowanie zasobami mieszkaniowymi wchodzącymi w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, które – co należy podkreślić – były bardzo szerokie (vide: § 6 umowy), a zatem mogły wiązać się także

z wywożeniem nieczystości, czy przywożeniem węgla. G. K. natomiast poza gołosłownymi twierdzeniami nie przedstawił żadnych dokumentów na poparcie swoich twierdzeń w zakresie wykonywania w tym spornym okresie obowiązków kierowcy ciągnika w ramach stosunku pracy. Nie sposób przy tym nie wspomnieć, że sam odwołujący potwierdził, iż świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych z dnia 17 grudnia 1998 roku polecił sporządzić zastępcy głównego księgowego S. M. jako jej przełożony, dlatego też ten dokument rzeczowy nie może mieć – w kontekście całokształtu okoliczności sprawy – decydującego znaczenia.

Także zawnioskowany przez odwołującego świadek F. B. – pomimo, że potwierdził, iż odwołujący jeździł ciągnikiem wywożąc szambo, czy też przywożąc węgiel – nie potrafił wskazać z jakiej podstawy G. K. wykonywał te obowiązki, stąd zeznania świadka ocenić należy

w zasadzie jako nieprzydatne dla rozstrzygnięcia sporu w zakresie charakteru stosunku łączącego odwołującego z Agencją Własności Rolnej Skarbu Państwa jeżeli chodzi o charakter czynności kierowcy ciągnika.

Sąd za wiarygodne uznał natomiast zeznania odwołującego G. K. w części, w której wskazywał, że pracę w warunkach szczególnych wykonywał w okresie zatrudnienia w (...) Fabryce (...) od dnia

1 września 1976 roku do dnia 31 stycznia 1977 roku pracując na stanowisku ślusarza, a wykonując obowiązki spawacza. Ostatecznie bowiem odwołujący za ten okres zatrudnienia przedłożył w toku postępowania świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Także jako wiarygodne Sąd ocenił zeznania G. K. w części, w której podnosił, że w warunkach szczególnych pracował w Stadninie (...)w M. od dnia 1 lipca 1979 roku do dnia 31 października 1993 roku na stanowisku magazyniera oraz następnie starszego magazyniera surowców paszowych i pasz. Twierdzenia te znajdując bowiem oparcie w dokumentach znajdujących się w aktach osobowych odwołującego ze Stadniny (...)w M., dlatego też rozbieżności w zakresie stanowisk pracy wynikające ze świadectw pracy przedstawionych wraz z wnioskiem o emeryturę pozostają bez wpływu na wiarygodność zeznań G. K. w tym zakresie. W tym miejscu podkreślić także trzeba, że w toku postępowania pozwany organ rentowy ostatecznie uznał ten sporny okres zatrudnienia za okres pracy w warunkach szczególnych (vide: pismo procesowe z dnia 13 maja 2013 roku, k. 30 – 32 akt).

Zgodnie z treścią **art. 184 ust. 1** ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity, Dz.U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego m.in. w art. **32**, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 roku) osiągnęli:

1)okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz

2)okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura ta przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. Do dnia 31.12.2012 r. warunkiem ubiegania się o przyznanie prawa do emerytury na podstawie powołanego przepisu było także rozwiązanie stosunku pracy natomiast od dnia 1.01.2013 r. ustawodawca zrezygnował z tego warunku.

Podkreślić należy, że wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk ustala się nadal w oparciu o przepisy dotychczasowe, pracownik, tj. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983r., Nr 8, poz. 43 ze zm.).

W myśl przepisu § 2 ust. 1 rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tymże rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy wskazane powyżej stwierdzane są w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach przez zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji. Świadectwo wystawiane jest według wzoru, stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, bądź też w świadectwie pracy (§ 2 ust. 2 rozporządzenia).

W myśl przepisu § 4 powołanego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i **60** lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej **15** lat pracy w szczególnych warunkach.

W załączniku do powołanego rozporządzenia znajduje się wykaz **A**, który określa prace w szczególnych warunkach uprawniające do uzyskania prawa do wcześniejszej emerytury w poszczególnych gałęziach przemysłu.

W dziale **X** tego wykazu dotyczącym prac rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym pod pozycją **10** jako prace w szczególnych warunkach wymienione zostały prace wytwarzaniu mąki, kasz, płatków i śruty natomiast dziale **XIV** dotyczącym wykonywania prac różnych pod poz. **12** wymienione są – prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowowodorowym.

Poza sporem jest, że odwołujący ukończył 60 lat z dniem 23 września 2012 roku, do dnia wejścia w życie ustawy tj. do dnia 1.01.1999 roku, legitymuje się okresem składkowym, nieskładkowym w wymiarze łącznie 25 lat, 8 miesięcy i 4 dni, nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego. Ponadto do dnia 31.12.2012 r. nie rozwiązał stosunku pracy ponieważ jednak zaskarżona decyzja została wydana już po zmianie stanu prawnego w tym zakresie to fakt kontynuowania nadal stosunku pracy nie może być przeszkodą do nabycia prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy. Sporne więc

w przedmiotowej sprawie było to czy odwołujący do dnia 1.01.1999 roku posiada co najmniej 15 letni okres pracy w szczególnych warunkach.

W ocenie Sądu na podstawie materiału dowodowego zebranego w sprawie można przyjąć, że odwołujący G. K. wykonywał prace w szczególnych warunkach w czasie zatrudnienia w (...) Fabryce (...)

w S. (obecnie Fabryce (...)) S.A. z siedzibą

w S.) od dnia 1 września 1976 roku do dnia 31 stycznia 1977 roku (tj. przez okres 5 miesięcy), kiedy to będąc zatrudnionym na stanowisku ślusarza stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował w wydziale spawalniczym bezpośrednio przy stanowiskach spawalniczych. Dodatkowo z zebranego

w sprawie materiału dowodowego wynika, że prace w warunkach szczególnych odwołujący wykonywał także w okresie od dnia 1 lipca 1979 roku do dnia 31 października 1993 roku (tj. przez okres 14 lat i 4 miesięcy) pracując – stale

i w pełnym wymiarze czasu pracy – na stanowisku magazyniera i starszego magazyniera bezpośrednio przy produkcji pasz, koncentratów w mieszalni.

Brak jest natomiast wystarczających podstaw, by przyjąć, że odwołujący G. K. wykonywał prace w warunkach szczególnych lub

w szczególnym charakterze w okresie zatrudnienia w Kółku (...)

w T.. Z rzeczowego materiału dowodowego, tj. świadectwa pracy z dnia 15 maja 1976 roku wynika bezsprzecznie, że G. K. zatrudniony był na stanowisku dyspozytora. Fakt ten potwierdzał również sam odwołujący starając się o pracę m.in. w Fabryce (...) i w Stadninie (...)w M.. W sporządzony bowiem własnoręcznie życiorysie G. K. wskazał, że pracował w Kółku (...)w T. na stanowisku dyspozytora. Tożsamą informację zawarł w kwestionariuszu osobowym. Nie sposób więc w tych okolicznościach przyjąć by odwołujący w tym czasie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę kierowcy ciągnika. Dodatkowo podkreślić trzeba, że G. K. posiadał już wówczas wykształcenie średnie, ukończył technikum rolnicze, stąd zgodną z jego kwalifikacjami pozostawała bardziej praca dyspozytora, nie zaś kierowcy ciągnika. Zebrany materiał dowodowy nie pozwolił natomiast na ustalenie na czym polegała praca odwołującego na stanowisku dyspozytora. Zarówno odwołujący jak i powołany przez niego świadek zaprzeczyli by ubezpieczony pracował na tym stanowisku i nie wyjaśnili jakie były obowiązki pracownika na stanowisku dyspozytora. Brak więc było podstaw by przyjąć, że w okresie zatrudnienia w Kółku (...)

w T. wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w szczególnych warunkach i czy tego rodzaju praca jest wymieniona

w wykazie A. Podkreślić też należy, że ciężar dowodu w tym zakresie obciążał ubezpieczonego i Sąd nie ma obowiązku działania z urzędu.

Zdaniem Sądu brak jest także podstaw by przyjąć, że w okresie wykonywania obowiązków administratora zasobami mieszkaniowymi wchodzącymi w skład zasobu własności rolnej Skarbu Państwa na podstawie umowy cywilnoprawnej odwołujący G. K. w okresie od dnia

2 listopada 1993 roku do dnia 31 kwietnia 1998 roku – stale i w pełnym wymiarze czasu pracy – wykonywał prace kierowcy ciągnika jako pracownik zatrudniony na podstawie stosunku pracy. Z okoliczności sprawy wynika bowiem, że odwołujący świadczył pracę jedynie w oparciu o umowę cywilnoprawną zawartą z Agencją Własności Rolnej Skarbu Państwa. Jednocześnie w aktach sprawy brak jest dokumentów potwierdzających by

w okresie tym G. K. zawierał także umowę o pracę na wykonywanie obowiązków kierowcy ciągnika. Odwołujący do wniosku dołączył wprawdzie świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 17 grudnia 1998 roku, niemniej jednak z okoliczności sprawy (w tym z zeznań samego odwołującego) wynika, iż świadectwo to wystawione zostało przez zatrudnioną na umowę zlecenia zastępcą głównego księgowego S. M. i to na wyraźne polecenie G. K.. Także z zeznań świadka F. B. wynika, że odwołujący m.in. jeździł ciągnikiem wywożąc nieczystości, czy też przywożąc węgiel, niemniej mając na względzie szeroki zakres obowiązków wynikający z umowy zlecenia (vide: § 6 umowy o administrowanie zasobami mieszkaniowymi wchodzącymi w skład zasobu własności rolnej Skarbu Państwa) stwierdzić trzeba, że wykonywanie także czynności związanych z wywozem nieczystości, czy dostarczeniem węgla nie może dziwić, skoro odwołujący był kierownikiem odpowiedzialnym za prawidłowe funkcjonowanie mieszkań, w tym właśnie ich ogrzanie, prawidłowe funkcjonowanie instalacji.

W orzecznictwie ugruntowany jest pogląd, iż w sprawie o emeryturę

w obniżonym wieku z tytułu pracy w warunkach szczególnych, gdzie przedmiotem ustaleń Sądu ma być charakter zatrudnienia w okresie dawnym, gdzie większość dokumentów jest niekompletna a więc wysoce utrudnione jest ustalenie faktów wyłącznie w oparciu o istniejące dokumenty, dokonywanie ustaleń stanu faktycznego odbywa się z reguły poprzez przeprowadzenie dowodów osobowych. Osobowe źródła dowodowe (w tym zarówno zeznania świadków jak i strony procesowej) muszą być jednak skonfrontowane

z istniejącą dokumentacją i dopiero uzyskanie przekonania graniczącego

z pewnością co do przebiegu zatrudnienia, może pozwolić na pozytywne rozstrzygnięcie o prawie do emerytury (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego

w Gdańsku z dnia 18 kwietnia 2013 roku, sygn. III AUa 1730/12). Podkreślić również należy, że prawo do wcześniejszej emerytury stanowi odstępstwo od zasady powszechnego wieku emerytalnego i w związku z tym nie można poprzestać tylko na jego uprawdopodobnieniu lecz musi ono zostać udowodnione, a temu służą dokumenty. Dlatego w tej kategorii spraw podkreśla się, że same zeznania świadków czy odwołującego, gdy nie znajdują potwierdzenia w dokumentach pracowniczych, nie stanowią miarodajnego dowodu pracy w szczególnych warunkach (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego

w Białymstoku z dnia 22 maja 2013 roku, III AUa 952/12).

W związku z powyższym, w ocenie Sądu, odwołujący wykazał, że wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę w szczególnych warunkach łącznie przez okres 14 lat, 9 miesięcy na stanowiskach: magazyniera oraz ślusarza pracującego bezpośrednio przy stanowiskach spawalniczych, które wymienione są odpowiednio w wykazie A, dziale X, poz. 10 i dziale XIV, poz. 2 stanowiącym załącznik do powołanego rozporządzenia.

Tym samym więc odwołujący nie legitymuje się wymaganym co najmniej 15 letnim stażem pracy w szczególnych warunkach i nie spełnił przesłanek niezbędnych do nabycia prawa do emerytury na podstawie powołanych przepisów.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd oddalił odwołanie jako nieuzasadnione

i na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w wyroku.

SSO Elżbieta Majewska